

встановлювалися внутрішні та зовнішні зв'язки його структурних елементів. Оцінювання зазначеного мислення здійснювалося за допомогою узагальнених умінь, які виступають його показниками: уміння вибирати мету дослідження; уміння знаходити або творчо створювати тактику відношень цілісного процесу музичного дослідження; уміння виробляти ціннісно-методологічну стратегію відношень даного процесу; уміння оцінювати, самооцінювати доречність, надійність, силу вироблених стратегії і тактики відношень у процесі взаємодії з предметами дослідження. Узагальнення розумової діяльності відбувалося в ході дослідження студентами цілісного процесу музичного дослідження, коли майбутні педагоги-музиканти мали переносити пізнавальні уміння у різні за контекстом обставини цього дослідження.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская. М.: Мысль, 1991. – 299 с.
2. Брушлинский А. В. Мышление и прогнозирование (Логико-психологический анализ) / А. В. Брушлинский. М.: Мысль, 1979. – 230 с.
3. Костюк Г. С. Здібності та їх розвиток у дітей / Г. С. Костюк. К.: 1963. – 80 с.
4. Костюк Г. С. Избранные психологические труды / Под ред. Л. Н. Прокопиенко; АПН СССР. – М.: Педагогика, 1986. – 306 с.
5. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения / под ред. В. В. Давыдова, В.П. Зинченко, А.А. Леонтьева, А.В. Петровского. — М.: Педагогика, 1983. — 391 с.
6. Рубинштейн С. Л. О мышлении и путях его исследования. – М.: Изд-во АН СССР, 1958. – 147 с.
7. Теплов Б.М. Избранные труды: В 2-х т. / Борис Михайлович Теплов. - М.: Педагогика, 1985. -Т.1. - 328 с.
8. Тихомиров О. К. Психология мышления: Учеб. Пособие / О. К. Тихомиров. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1984. — 272 с.
9. Ennis R. H. A concept of critical thinking // Harvard Educational Review. – 1962. – Vol. 32, № 1. – P. 83-111.
10. Mayer R. E. Thinking, problem solving, cognition. – 2nd ed. / R. E. Mayer. – New York: Freeman, 1992. – 560 p.
11. McPeck J. E. Critical thinking and education / J. E. McPeck. – Oxford: Martin Robertson, 1981. – 169 p.
12. Resnic L. B. Learning in school and out // Educational Researcher. – 1987. – vol. 16 (9). – P.13-20.
13. Wood N. V. Strategies for College Reading and Thinking / N. V. Wood. – New York: McGraw-Hill, 1991. – 415 p.

Отримано 01.10.2013р.

УДК 378.1

Парфенюк Т.Ю.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет психології, аспірантка кафедри педагогіки

МОДЕЛЬ РИНКОВО-ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ В АВСТРАЛІЇ

Розглядається модель ринково-орієнтованої освітньої реформи, елементи якої спрямовані на підтримку якісних змін у системі вищої освіти.

Ключові слова: реформа освіти, ринково-орієнтована реформа освіти, модель реформи

Рассматривается модель рыночно-ориентированной образовательной реформы, элементы которой направлены на поддержку качественных изменений в системе высшего образования.

Ключевые слова: реформа образования, рыночно-ориентированная реформа образования, модель реформы

It is examined the model of market-oriented educational reform, the elements of which are directed to support the qualitative changes in the system of higher education.

Keywords: *educational reform, market-oriented reform of education, the model of reform*

Постановка наукової проблеми та її значення. Підготовка громадян нового суспільства знань стала центральним аспектом сучасної стадії еволюції вищої освіти, яка поступово стає загальною. Вона має готувати не малу за чисельністю еліту для виконання нею командних функцій щодо великих мас слабо навчених пересічних громадян, а на принципах особистісної орієнтації формувати з усіх представників нових поколінь висококомпетентних і відповідальних професіоналів.

На модернізаційні процеси у вищій освіті впливає цілий ряд чинників, серед яких: науково-технологічний прогрес, процеси глобалізації та інтеграції, соціально-економічні процеси, політичні чинники, скорочення державних витрат на вищу освіту, пов'язані з цим умови фінансового і матеріального забезпечення, зміна ринків праці, процеси демократизації, “ринковізації” вищої освіти.

Мета та завдання статті. Метою статті є визначення місця загальних чинників реформування вищої освіти в Австралії, які стали теоретичною і практичною формою реалізації моделі ринково-орієнтованої реформи, визначення її функціонального призначення.

Ринкові відносини та їх роль у реформуванні освітньої галузі знайшли своє відображення в дослідженнях зарубіжних вчених С. Болла [1], Д. Брауна [2], Б. Колдвела [3], М. Фуллана [4]. Ринково-орієнтовані реформи освіти 90-х рр. XX – початку XXI ст. являли собою сукупність організаційних інновацій, спрямованих на підвищення ефективності та продуктивності навчальної діяльності шляхом запровадження ринкових механізмів його розвитку, а саме: а) вільного вступу нових провайдерів на ринок освітніх послуг; б) розвитку конкуренції між провайдерами освітніх послуг; в) вільного вибору освітніх послуг споживачами; г) звітності провайдерів перед споживачами; д) надання споживачам достатньої інформації про якість освітніх послуг; е) фінансування державою не провайдерів, а споживачів освітніх послуг.

Важливими для розуміння передумов формування політики вищої освіти, де є аналіз базових трактувань їх причин, виступають такі теорії: 1) теорія “Людського капіталу”; 2) теорія “Екранування” (теорія вивчення політичного добробуту); 3) теорія “Суспільного блага”; 4) “Менеджералізму”; 5) “Суспільна теорія вибору” і три педагогічні конкуруючі концепції – Есенсіалізм, Прогресивізм та Холізм. З позиції теорії “людського капіталу”, освіта – інвестиція, яка приносить результати в майбутньому. Теорія “людського капіталу” в освітньому контексті впливає головним чином на розробку навчальних програм на основі “здорового глузду”, згідно яких функція вищих навчальних закладів – вчити студентів, тобто надавати їм інформацію і розвивати здібності, які будуть потрібні надалі. “Теорія екранування” робить посилення на гіпотезу, що система освіти існує виключно для того, щоб забезпечити ранжування природних здібностей, і, як результат всього цього, існує тенденція вкладення капіталу в освіту для здобуття необхідної інформації. Згідно з теорією “Суспільне благо” освіта обов'язково повинна означати крім індивідуальних, приватних преференцій (більш високі прибутки, соціальне становище, краще розуміння своїх споживацьких потреб та можливостей тощо), ще й суспільні вигоди, що полягають в об'єднанні громадян в

єдине ціле через обов'язкове навчання спільній мові, громадським нормам поведінки, засобам розв'язання конфліктів, навичкам участі в економічному та політичному житті суспільства і держави. “Менеджералізм” вчені трактують так – це перехід практики приватного сектора управління до освітньо-адміністративного рівня. А ось на думку есенціалістів завдання освітньої реформи і процес її здійснення відображають загальні вимоги щодо досягнення студентами високих результатів у навчанні, а викладачами – професійного кваліфікаційного рівня. “Прогресивні педагоги”, тобто прихильники “Прогресивізму”, які не бажають зупинятися на досягнутому, продовжують досліджувати поняття доступу до індивідуального особистісного навчання і працюють над розширенням соціальних прав студентів (робиться наголос на цивільні права) та соціальних змін (робиться наголос на освітню, економічну і політичну справедливість). Прибічники “Холізму” вважають, що основна мета державної освіти – заохочувати новий розвиток та інтеграцію розуму, серця, тіла і духу, стимулюючи до соціального й екологічного віросповідання.

Освітня в Австралії розпочала процес реформування в 90-х роках ХХ ст., щоб розробити суттєво нову систему вищої освіти, яка відповідала б світовим вимогам. Вони наголошували, що під час процесу реформування слід враховувати такі основні складові, які можна сприймати як стратегічні принципи, що визначають низку реформ й приносять очікувані результати. Це: стабільність, якість, неупередженість, відмінність, перспективність, відкритість, толерантність та цілеспрямованість. Щоб зацікавити бажаючих навчатися, австралійські університети чітко розробили цілі та інфраструктуру освітньої реформи. Сучасна система освіти має враховувати регіональні особливості, тенденції до зростання автономності навчальних закладів, конкурентності освітніх послуг. Оскільки університети Австралії потребують збільшення кількості місць державного замовлення, то вони мають удосконалювати свій навчальний процес та пропонувати споживачам освітніх послуг нові цікаві напрями професійної підготовки, які на ринку праці є актуальними. Вчені Австралії відзначають, що запровадження “Мельбурнської моделі” приведе до фундаментальних змін в питаннях фінансування, виплат стипендії, технологічного процесу тощо. Завдяки цій моделі студенти можуть розраховувати на якісну освіту, знання з різних інноваційних дисциплін, підтримку студентських організацій, міжкультурний діалог та на активну громадянську позицію. “Мельбурнська модель” наголошує, що під час вибору напряму підготовки, споживач освітніх послуг має обирати предмети, що входять до конкретної спеціальності і відповідної спеціалізації і ті, від яких студенти отримають різнобічну підготовку аби бути конкурентоспроможним на ринку праці.

Технологічний аспект реформування вищої освіти Австралії знайшов своє відображення в поширенні взаємовигідних контрактів, тобто появі стратегічних альянсів освітніх і бізнесових структур, які виступають яскравим прикладом адаптації вищих навчальних закладів до нових реалій і впливають на реформування вищої освіти в Австралії в контексті ринково-орієнтованих реформ. Стратегічні альянси були створені як ефективні форми економічної діяльності бізнесових структур. Яскравим прикладом розвитку та становлення управлінських функцій у ВНЗ під час реформування вищої освіти в Австралії за останні роки є розробка і впровадження програми “Стратегічний план”, яка

спрямована на співпрацю бізнесових структур та освітніх закладів, започаткувавши при цьому фундаментальні етапи розвитку процесу змін, які стали переконливими фактами для перебудови вищої освіти в Австралії [5, с. 4].

Для вищих навчальних закладів освіти Австралії залишається актуальним і питанням фінансування. Державні інвестиції в освіту сприяють важливим змінам щодо високої продуктивності та економічного росту, більш високого рівня підготовки робочої сили, податкових надходжень, зниження рівня безробіття, поліпшення здоров'я, зміцнення демократії та підвищення можливостей молодих людей. Інвестиції в освіту впливають на суспільство, громадян в питаннях зацікавленості в освітньому процесі та участі в ньому, сприяють зміцненню міжособистісної довіри та більшої соціальної згуртованості.

Слід також наголосити, що протягом ряду десятиліть у соціально-економічному розвитку Австралійської освіти виключно важливого значення надавалося: проведенню гнучкої і незалежної зовнішньої політики, що вплинуло на економіку країни; зростанню трудових ресурсів; збільшенню фінансових інвестицій у сферу послуг; поширенню міжнародного співробітництва через освіту; перетворенню в предмет "купівлі-продажу" освітнього простору; тенденції забезпечення людей робочими місцями; розробці національних стандартів у галузі освіти та загальної схеми оплати викладачів; розвитку промислових відносин між освітніми установами і бізнесовими структурами, а також усвідомленню та впровадженню вимог щодо підготовки кваліфікованих працівників в сучасних умовах.

Отже, аби забезпечити умови для змін в системі вищої освіти певної країни, слід чітко дотримуватися головних етапів реалізації ринково-орієнтованих освітніх реформ, а саме:

1) вивчення теорії і практики як перший крок для розбудови і зміни навчального закладу, як основи для формування політики освіти і стратегій розвитку та залучення в процес змін всіх зацікавлених осіб;

2) здійснення заходів, що виступають каталізаторами зміни;

3) підтримка довіри між всіма учасниками процесу реформування;

4) забезпечення довгострокових соціально вигідних умов працевлаштування, що є визначальним в питанні удосконалення кваліфікаційного рівня викладачів;

5) проведення моніторингу роботи всіх зацікавлених осіб аби забезпечити послідовність реалізації основних принципів прийняття важливих рішень;

6) заохочення до співпраці як теоретиків, так і практиків в освітній галузі, що позначиться на удосконаленні очікуваних результатів;

7) реалізація принципу відкритості, тобто оприлюднення широкого спектру інформації про поточну діяльність споживачам освітніх послуг;

8) створення освітніх "стратегічних альянсів" з бізнесовими структурами, як ефективної форми ринково-орієнтованих реформ;

9) здійснення своєї діяльності на толерантному взаємовідношенні, цілеспрямованості та довірі.

Враховуючи вищезазначені центральні елементи моделі освітньої ринково-орієнтованої реформи (див. рис. 1), реалізація цих чинників може привести до підвищення ефективності, якості освітніх послуг.

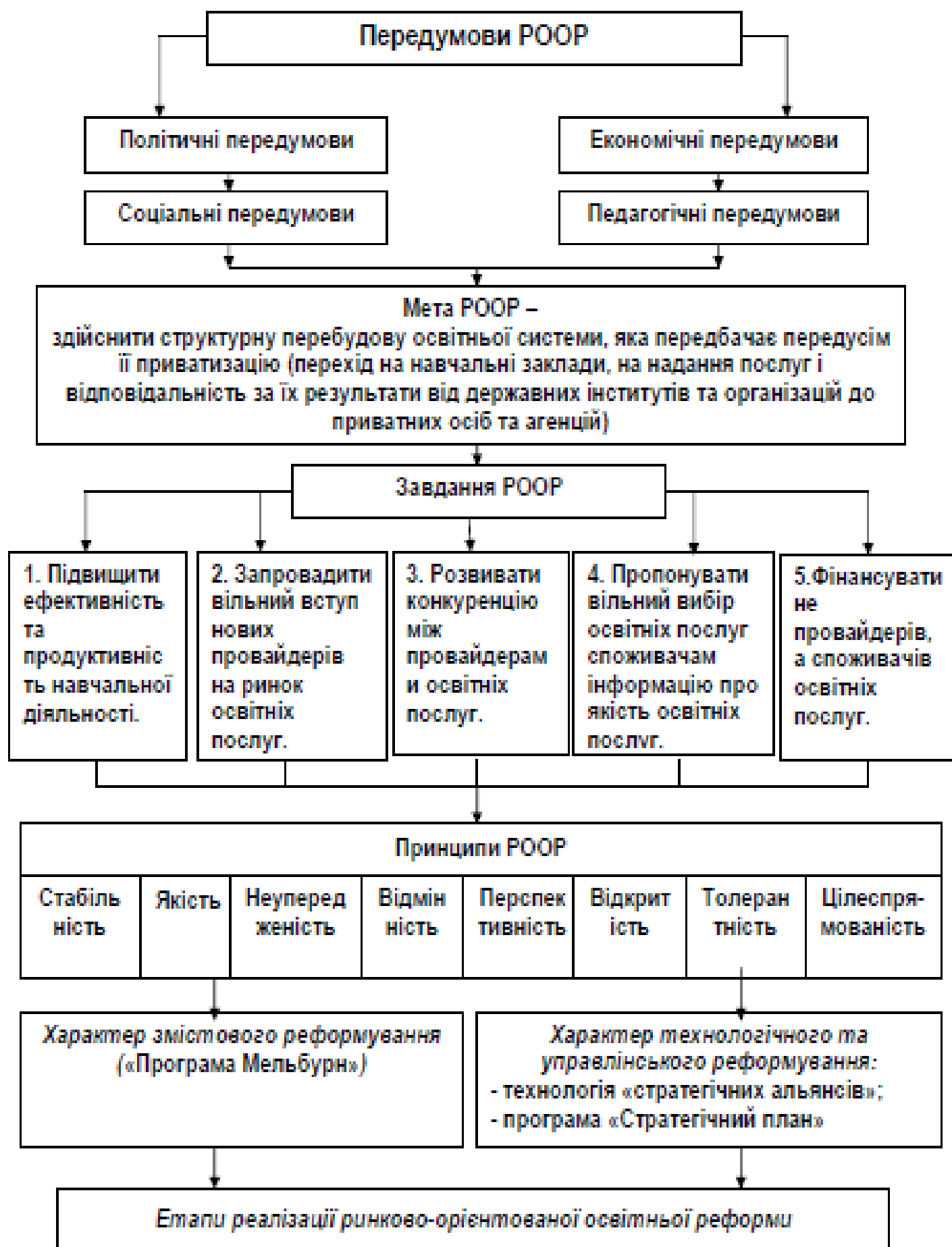

Рисунок 1 - Модель ринково-орієнтованої освітньої реформи в Австралії

Висновки і перспективи щодо подальших досліджень. На завершення підкреслимо, що проведений аналіз показав, що на сучасному етапі можна чітко визначити основні чинники цілісної моделі ринково-орієнтованої освітньої реформи, яка реалізується відповідно до мети, принципів, характеру реформування, етапів та покликана виконувати ряд специфічних для неї завдань, які спрямовані на підтримку якісних перетворень в освіті та максимального наближення вищої освіти до кращих міжнародних зразків.

Якісна трансформація моделі ринково-орієнтованої освітньої реформи в ефективний інструмент співвіднесення, визнання і планування може бути досягнута лише за умови реалізації всіх етапів становлення ринкових змін в системі вищої освіти країни, яка розвивається.

Список використаних джерел

1. Ball S., Blaug M. Policy sociology and critical social research: a personal review of recent education policy and policy research / S. Ball, M. Blaug. – London: British Education Research Journal. – 1997. - №23 (2). – P. 257-274.
2. Brown D. Decentralization and school-based management. – London: The Falmer Press, 1990. – 284 p.
3. Caldwell B.J. Self-managing schools in Australia: outcomes and outlook / B.J. Caldwell. – Papers of the Annual Conference of the Australian Council of State School Organization. – Adelaide: ACSSO, 17 October, 2002. – 18 p.
4. Fullan M. The new Meaning of Educational Change / Michael Fullan. – London: Rutledge, 2007. – 220p.
5. Schubert J. Higher Education in Australia: Developing a new Data Framework and International Comparisons and Issues / J. Schubert. – Australia: Business Council of Australia // Allen Consulting Group. 2002. – 71 p.

Отримано 01.10.2013р.

УДК 378

Токаренко О.В. °

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, факультет психології, аспірантка кафедри педагогіки

ЗМІНИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ ПОЛЬЩІ (1989-2012 РР.)

У статті визначаються і аналізуються основні зміни, що відбулися в системі вищої освіти Польщі за останні 23 роки. Акцентується увага на найбільш складних питаннях модернізації вищої освіти країни. Особлива увага приділяється динаміці та результатам реформування освіти Польщі у контексті її відповідності вимогам Болонського процесу. Аналізуються позитивні та негативні сторони нововведень.

Ключові слова: основні реформи, типи вищих навчальних закладів, Болонський процес, циклічність навчання, автономія вузів, стандартизація навчання, визнання дипломів, принцип мобільності, система оцінювання рівня вузів

В статье определяются и анализируются основные изменения, произошедшие в системе высшего образования Польши за последние 23 года. Акцентируется внимание на наиболее сложных вопросах модернизации высшего образования страны. Особое внимание уделяется динамике и результатам реформирования образования Польши в контексте ее соответствия требованиям Болонского процесса. Анализируются положительные и отрицательные стороны нововведений.